

METODICKÉ CVIČENÍ | VYVRACENÍ

- Vyvracení je argumentace, cílem je ukázat slabiny argumentace oponentů a dopad jejich slabosti na obhajobu teze.
- Řečené platí, dokud někdo nedokáže, že neplatí – bez vyvracení proto debata nemá smysl.
- Povinnost vyvracet mají debatéři, ne rozhodčí.

1 | Hledejte obsahové chyby

- Obsahové chyby lze najít u důkazů a zdůvodnění. Obvykle nejjednodušší je najít chyby a slabiny důkazů.

1.1 Chyby důkazů

- Důkaz může být nepravdivý, pochybný, zastaralý, nevýznamný, málo reprezentativní.....

Vyvracení je přitom také argumentace, to znamená, že abyste správně vyvraceli, rozhodně doporučuji držet se schématu Tvzení – Zdůvodnění – Důkaz – Dopad.

Teze:

Ve školách by se měla prodávat dotovaná zmrzlina.

Argument 1:

Tvrzení: *Ve školách by se měla prodávat dotovaná zmrzlina, protože se tím zlepší zdravotní stav dětí.*

Zdůvodnění:

Konzumace zdravých věcí přispívá ke zlepšení zdravotního stavu...

Důkaz:

...a zmrzlina je zdravá.

Dopad:

V argumentu jsme vám ukázali první důvod, proč platí teze, že ve školách by se měla prodávat dotovaná zmrzlina.

Příklad vyvracení argumentu na základě nepravdivého důkazu podle schématu T-Z-D-D

Tvrzení:

Váš první argument neplatí, protože je založen na vadném důkazu.

Zdůvodnění:

Aby byl argument pravdivý, musí být pravdivé jak zdůvodnění, tak i důkaz. A ve vašem případě nebyl pravdivý důkaz.

Důkaz:

Váš důkaz totiž tvrdí, že zmrzlina je zdravá. Jenže zmrzlina se vyrábí z mléka a podle knihy „Don't drink your milk“ doktora Franka Oskiho, vedoucího katedry pediatrie na lékařské fakultě Univerzity Johna Hopkinse je pití kravského mléka, cituji: „u dětí a kojenců spojeno s anémií z nedostatku železa, u většiny světové populace způsobuje křeče, průjemy a mnohočetné alergie.“ Je také možné, tvrdí doktor Oski, že pití kravského mléka hraje významnou roli v původu arteriosklerózy a srdečních infarktů.

Dopad:

Ukázali jsme, že neplatí důkaz vašeho argumentu. Potom ovšem nemůže platit ani vaše tvrzení. Bez tohoto tvrzení je potom celá obhajoba teze hodně slabá.

Příklad ilustroval, k čemu debatér použil napadení důkazu. Ukázal, že bez pravdivého důkazu nemůže být pravdivé tvrzení a takové tvrzení tezi nepodporuje. Nejde tedy o pouhé napadení. Jde o vysvětlení v čem spočívá chyba argumentace opozice a jaký dopad tato chyba má.

1.2 Chyby ve zdůvodňování

- Zdůvodnění se tváří jako „obecná pravda“ nebo „zákon“. Tváří se tak, ale *není dokázáno!*
- Příklad: „Konzumace zdravých věcí přispívá ke zlepšení zdravotního stavu.“ – to si mluvčí jen myslí! „Zmrzlina je zdravá“ není důkazem zdůvodnění!
- Je dobré se podívat, jestli je zdůvodnění dokázané nebo jestli nám mluvčí prostě předkládá k uvěření něco, o čem se sám domnívá, že je to pravda. Můžete se ale pokusit zdůvodnění i vyvrátit.

Příklad:

Tvrzení:

„Vadou vašeho argumentu je, že jeho zdůvodnění je nepravdivé.

Zdůvodnění:

Rozhodně není nějakou obecnou pravdou, že by konzumace zdravých věcí vždy a všude přispívala ke zlepšení zdravotního stavu.

Důkaz:

Ořechy a jahody jsou bezesporu zdravé, alergikům ale na zdraví nepřidají. Zelí je také zdravé, když ho ale sníte hlávkou na posezení, nejspíš budete mít nepříjemný břichabol. Ostatně, zdraví se týká i psychické pohody – a jakou psychickou pohodu mají třeba partneři ortodoxních veganů, kteří údajně jedí samé zdravé věci, se kterými se ale nedá jít do normální restaurace?

Dopad:

Myslím, že jsme dostatečně ukázali, že vaše zdůvodnění není pravdivé. Jestliže není pravdivé zdůvodnění, potom ovšem není pravdivé ani tvrzení. Nepravdivé tvrzení nijak nedokazuje platnost naší teze.“

2 | Hledejte vadné vztahy nebo chybějící části argumentace

- Třetí oblastí, kde se dají najít slabiny argumentace jsou vztahy mezi částmi argumentu a mezi argumenty a tezí.
- Argumentace ve které chybí části argumentů a argumentace, ve které jednotlivé části argumentů spolu nesouvisí je velmi častá!

Příklad vyvracení argumentu na základě vadných vztahů 1

Tvrzení

„Ve školách by se měla prodávat dotovaná zmrzlina, protože se tím zlepší zdravotní stav dětí.

Zdůvodnění

Konzumace zdravých věcí přispívá ke zlepšení zdravotního stavu

Důkaz

Podle průzkumu veřejného mínění provedeném na naší škole v létě 2010 zmrzlina chutná 100 procentům dětí.

Dopad

V argumentu jsme vám ukázali první důvod, proč platí teze, že ve školách by se měla prodávat dotovaná zmrzlina.

Vada: Důkaz nedokazuje to, co má dokázat. Proto nepodporuje platnost tvrzení.

Příklad vyvracení argumentu na základě vadných vztahů 2

(Teze: *Ve školách by se měla prodávat dotovaná zmrzlina.* Argument přináší negativní strana.)

„Náš argument zní – zmrzlina je snadno dostupná. Zmrzlinu si může každý koupit. Cukrárna se zmrzlinou je prakticky v každé vesnici. Není proto důvod prodávat na školách dotovanou zmrzlinu a teze proto neplatí.“

Vada: Argument je „mimo“! Teze nehovoří o *dostupnosti* zmrzliny a argument o její dostupnosti nebo nedostupnosti proto nemá s tezí nic společného!

Vyvracení argumentu na základě chybící části argumentace

Není snad třeba uvádět.

- Argument bez důkazu se opírá jen o autoritu mluvčího.
- Argument bez zdůvodnění postrádá smysl – dokazuje jen to, co tvrdí důkaz, nic víc.
- Argument bez dopadu neříká co má vlastně společného s tezí. Nevíme, proč vůbec mluvčí mluvil.

3 | Vyvažování

- Když se zaměříte na vady důkazů a zdůvodnění,
- když budete pozorně sledovat, jestli skutečně všechna tvrzení jsou zdůvodněna a dokázána a argumentům nic nechybí,
- a když se zamyslíte nad tím, jestli se k sobě části argumentu skutečně vztahují a argumenty se skutečně vztahují k tezi,
- potom zjistíte, že málokterý argument skutečně ob stojí.

- Přesto se může stát, že na žádnou chybu nepřijdete. Řešením je „vyvažování“.

Vyvažování znamená zvážit význam jednoho argumentu a vyvážit jej jiným.

- Můžete připustit, že argument je platný a pravdivý, ale namítnete, že není tak významný, jako ten váš. *Výdělky prodejců zmrzliny jsou důležité, zdraví dětí je ale důležitější.*
- Když vysvětlíte proč je váš argument důležitější, můžete spor vyhrát i když argument opozice nedokážete vyvrátit.